

8. Бізнес по-новому: пандемія коронавірусу – поштовх для розвитку онлайн-торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua-news.liga.net/economics/opinion/biznes-po-novomu-pandemiya-koronavirusu---poshtovh-dlya-rozvitku-onlayn-torgivli>.

Коптєва Г. М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри менеджменту та оподаткування

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

У сучасних умовах господарювання наріжним каменем є обґрунтування захисту економічних інтересів вітчизняних підприємств торгівлі, а також прийнятих тактичних і стратегічних рішень, адекватних вимогам часу. Глобалізаційні і Євроінтеграційні процеси висувають низку вимог до підприємств торгівлі, які змушені адаптуватися до зростання рівня конкуренції та шукати ефективні управлінські рішення щодо запобігання загроз і ризиків своєї діяльності. Умови функціонування вітчизняних підприємств торгівлі ускладнюються нестабільною макроекономічною ситуацією в країні, криміналізацією суспільства, підвищенням рівня безробіття, низьким рівнем платоспроможності населення тощо. Все це зумовлює суб'єктів господарювання забезпечувати захист важливої бізнес-інформації стосовно власних економічних інтересів, підтримувати безпеку своєї діяльності і конкурентоздатність.

Підприємства торгівлі та їх стейкхолдери у своїй діяльності все більше покладаються на використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяє більш швидкій і зручній взаємодії підприємств і споживачів продукції та послуг через Інтернет.

Зростання інформатизації, комп'ютеризації та цифровізації торгових та управлінських процесів в умовах посилення міжна-

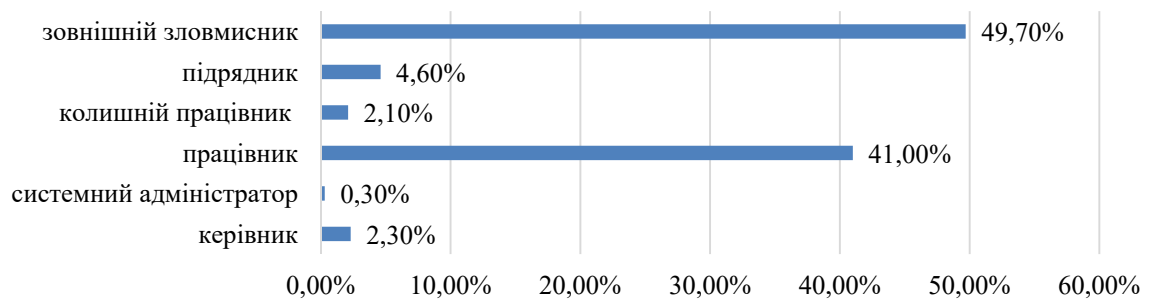
родного співробітництва значно підвищилась цінність інформації як ресурсу, який має попит, а отже потребує формування, збереження та надійного захисту. Електронні та комп'ютерні комунікаційні мережі відіграють постійно зростаючу роль в сучасному світі, водночас об'єднання комп'ютерних систем в комунікаційні мережі підсилює можливості електронного проникнення в них. Урахування рівня комп'ютеризації та цифровізації економічних процесів дозволяє менеджерам підприємства торгівлі оперативно і своєчасно отримувати необхідну інформацію та приймати рішення на різних рівнях управління, посилювати контроль за діяльністю підприємства (підрозділу, центру відповідальності тощо) в умовах зростання небезпеки економічних зловживань.

Наведені переваги від комп'ютеризації та цифровізації економічних процесів для діяльності підприємств торгівлі зумовлюють також значні загрози і ризики для інформаційно-комунікативного забезпечення. Так, наприклад, несанкціоноване проникнення в інформаційну систему підприємства торгівлі спричиняє значні ризики розкриття конфіденційної інформації (неконтрольований витік інформації) конкурентам чи іншим особам з різними намірами, а навмисна зміна вмісту інформації, її спотворення або знищення уможливорює репутаційні ризики для підприємства, ризики втрати довіри клієнтів, фінансові збитки, банкрутство підприємства, зниження ринкової вартості підприємства тощо.

Аналітичним центром InfoWatch проведені дослідження щодо витоку конфіденційної інформації за 2019 р. У дослідженні витік класифікується за такими критеріями, як розмір організації, сфера діяльності (галузь), розмір заподіяної шкоди, тип витоку (через злий намір), канал витоку, типи утекших даних, вектор впливу. За результатами проведеного дослідження 44,8% від загального обсягу витоку інформації за вектором впливу припадає на зовнішніх суб'єктів, на внутрішніх порушників припало 55,2% випадків витоку інформації [1] (рис. 1).

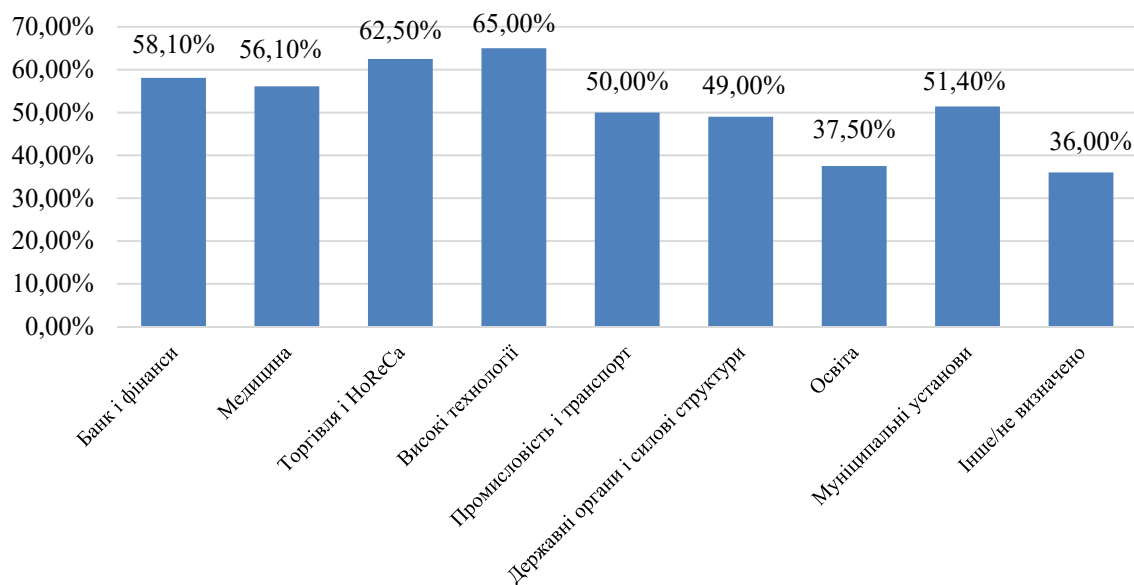
Частка умисних витоків від загального числа витоків в конкретній галузі обумовлена «ліквідністю» даних, які обробляють компанії певного сегмента – чим простіше конвертувати вкрадену

інформацію в гроші, тим «привабливіше» сегмент [1]. Виходячи із даних, наведених на рис. 2, найбільший інтерес зловмисники проявляли до високотехнологічних компаній (65%), підприємств торгівлі і організацій сегменту гостинності (62,5%) та банків (58,1%).

Рис. 1. Порухники інформаційної безпеки підприємств за винними, у 2019 році, %

Джерело: складено автором за [1]

Рис. 2. Частка умисних витоків по галузях економіки у 2019 р., %

Джерело: складено автором за [1]

Цілком слушною є точка зору [2, с. 75], що економічна доцільність захисту інформації буде підвищуватися за рахунок скорочення витрат на її захист за одночасного підвищення (підтримки) загального рівня якості системи захисту, тому встановлення можливих втрат від витоку певної інформації є

завданням більше економічним, ніж організаційним. Від величини ймовірних втрат від витоку інформації буде залежати величина коштів, витрачена на її захист, а отже, і кількісний та якісний зміст складників системи захисту інформації на підприємстві.

Ураховуючи специфіку сучасних загроз і ризиків, на нашу думку, завданням інформаційного забезпечення економічної безпеки підприємства торгівлі є не лише інформаційна підтримка її рівня, а й формування інформаційних потоків між відповідальними та споживачами бізнес-процесів та об'єктами безпеки, зовнішнім і внутрішнім середовищем [3, с. 168]. Таким чином, у сучасних умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, інформаційна безпека є невід'ємним складником системи економічної безпеки підприємства торгівлі взагалі, та його бізнес-процесів зокрема. За умов належного поєднання та ефективного управління техніко-технологічних, економічних і організаційних заходів можна забезпечити економічну безпеку бізнес-процесів та отримати високі результати основної діяльності.

Література:

1. Исследование утечек информации ограниченного доступа в 2019 году. URL: <https://www.infowatch.ru/analytics/reports/27720> (дата звернення: 01.09.2020).
2. Дейнега О.В. Інформаційна безпека підприємств в умовах глобалізації 4.0. *Економіка та суспільство*. 2019. № 20. С. 70–79. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/10/9> (дата звернення: 01.09.2020).
3. Коптєва Г.М. Теорія та методологія забезпечення економічної безпеки бізнес-процесів торговельного підприємства : монографія. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2020. 254 с.